

18 בפברואר 2017

טיפ ממעריך שווי: צמצומים או סילוקים בהתאם לתקן בינלאומי IAS 19

במאמר זה נעסוק בהטבות לעובדים (שאינן בגין פיטורין) המשולמות לאחר סיום ההעסקה מסוג הטבה מוגדרת (Defined-Benefit Plan) לצורך יישום תקן חשבונאות בינלאומי מספר 19 – הטבות לעובדים, המכונה, IAS 19 (Employee Benefits).

נשאלת השאלה, אז מה יופיע בדוח רווח והפסד? עלות שירות שוטף, הוצאות ריבית, תשואה צפויה על נכסי התוכנית + על זכויות השבה כלשהן, רווחים/הפסדים אקטואריים שהוכרו (אלא אם הוכרו בהון), עלות שירות קודם שהוכרה, השפעה של צמצומים או סילוקים והשפעה של מגבלת נכסי התוכנית (אלא אם הוכרה בהון).

מתי אם כן מתרחש צמצום? צמצום מתרחש אם החברה התחייבה באופן מובהק (demonstrably committed) לבצע הפחתה מהותית במספר העובדים המשתתפים בתוכנית, או לחילופין אם החברה שינתה את התנאים של התוכנית להטבה מוגדרת (לדוגמא: רה ארגון, סגירת מפעל, הפסקת פעילות, ביטול תוכנית). נעיר כי לצמצום ישנה בדרך כלל בעל השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

מתי מתרחש סילוק? להבדיל מצמצום, סילוק מתרחש כאשר החברה נכנסה לעסקה המבטלת כל מחויבות משפטית או משתמעת נוספת בגין חלק/כל ההטבות הנובעות לעובדים מהתוכנית (לדוגמא: תשלום חד פעמי לעובדים בתמורה לביטול זכויותיהם בתוכנית). ראוי להבהיר שרכישת פוליסת ביטוח אינה סילוק תוכנית – שכן עדיין קיימת לחברה מחויבות משפטית. החלפת תוכנית, אינה צמצום או סילוק הואיל והתוכנית החדשה מציעה הטבות זהות למעשה.

כאשר הצמצום או הסילוק מתרחש יוכר רווח/הפסד בגין: שינוי בערך הנוכחי של מחויבות בגין הטבה מוגדרת, שינוי בשווי הוגן של נכסי התוכנית, רווחים/הפסדים אקטואריים שעדיין לא הוכרו ועלות שירות קודם שעדיין לא הוכרה.

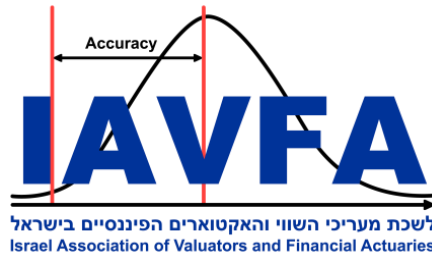
נשאלת השאלה מה הטיפול החשבונאי הראוי כאשר החברה משלמת פרמיות ביטוח לצורך מימון תוכנית הטבה לאחר העסקה? אז השאלה הראשונה שיש לשאול היא האם האם לחברה יש מחויבות משפטית/משתמעת לשלם את ההטבות במישרין לעובדים בעת הצורך, או, לשלם

 WWW.IAVFA.ORG

רחוב נתן ברניצקי 5, ראשון לציון 7524205, ישראל

 077-5070590 153-77-5070590 IAVFA1020@GMAIL.COM

סכומים אם המבטח לא ישלם סכומים בגין שירות שניתן? אם התשובה לשאלה זו הינה שלילית אז הטיפול זהה לזה של תוכנית הפקדה מוגדרת. אם התשובה לשאלה לעיל הינה חיובית אז נשאלת שאלה חדשה, האם האם פוליסת הביטוח עומדת בהגדרת פוליסת ביטוח מתאימה? אם התשובה לשאלה זו חיובית או אז פוליסת הביטוח היא נכס של תוכנית הטבה מוגדרת, אחרת מדובר בזכויות השבה. לאמור- כאשר, ורק כאשר, וודאי למעשה שצד אחר ישפה חלק מההוצאה הנדרשת כדי לסלק מחוייבות בגין הטבה מוגדרת או את ההוצאה במלואה, הרי שיש להכיר בזכות ההשבה כנכס נפרד מכל הבחינות האחרות (למעט ההצגה במאזן) הנכס יטופל כמו יתר נכסי תוכנית הטבה מוגדרת.

תוכנית הפקדה מוגדרת הינה בדרך כלל פוליסה על שם העובד. רכישת פוליסה שמבטלת לחברה כל התחייבות אחרי שטופל כהטבה מוגדרת משמעותה סילוק. אם המעביד לא יצליח להוכיח שכל הסיכונים עברו לצד אחר או אז ברירת המחדל היא שלא מדובר בתוכנית הפקדה מוגדרת. לדוגמא: חברה מחוייבת בתוכנית הטבה מבוססת משכורת עתידית ורוכשת פוליסת ביטוח לפי משכורת נוכחית. התוכנית תטופל כתוכנית הטבה מוגדרת לאור המחויבות של החברה. אם הפוליסה למעשה מבטלת חלק מהמחויבות אזי יהיה סילוק חלקי.

תוכניות שאינן ממשלתיות, להפקדה מוגדרת או להטבה מוגדרת, אשר מצרפות את הנכסים שהועברו על ידי ישויות שונות (שאינן בשליטה משותפת) או לחילופין משתמשות בנכסים על מנת לספק הטבות לעובדים של יותר מישות אחת (באופן שההפקדה ושיעורי ההטבה נקבעים ללא קשר לזהות המעסיק של העובדים) – הטיפול החשבונאי בהן יהיה בהתאם לסיווג התוכנית. כך למשל, אם התוכנית הינה תוכנית הטבה מוגדרת, הכל לפי חלק יחסי, למעט כאשר נתונים הכרחיים אינם זמינים ליישום כללי ההכרה והמדידה של תוכנית הטבה מוגדרת. לחילופין, טיפול בתוכנית כבתוכנית הפקדה מוגדרת, תוך מתן גילוי לכך, כאשר יתכן ויש להכיר בהתחייבות למימון גרעון בהתאם לתנאי ההשתתפות.

לעניין ההצגה, קיזוז נכס המתייחס לתוכנית אחת מול התחייבות המתייחסת לתוכנית אחרת יתבצע כאשר לחברה יש זכות משפטית, ניתנת לאכיפה, להשתמש בעודף בתוכנית אחת כדי לסלק מחויבות בגין תוכנית אחרת, וכן החברה מתכוונת לסלק את המחויבות על בסיס נטו, או לממש את העודף בתוכנית אחת ואת המחויבות בתוכנית השנייה בו זמנית. תקן IAS 19 לא מתייחס לא לסיווג במאזן (שוטף או לא שוטף) ולא לסיווג בדוח רווח והפסד.

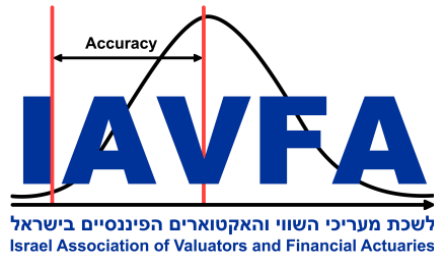
לעניין הגילוי, אז קיימת מדיניות חשבונאית, יש לתאר את התוכנית, לתת ביטוי לתנועה במחוייבות ובנכסי התוכנית ולהנחות האקטואריות. מקובל לקבץ תוכניות לצורך הגילוי בהתאם להוראות התקן.

 WWW.IAVFA.ORG

רחוב נתן ברניצקי 5, ראשון לציון 7524205, ישראל

 077-5070590 153-77-5070590 IAVFA1020@GMAIL.COM

לבסוף, שתי סוגיות מיוחדות.

הסוגיה הראשונה הינה מחויבות החברה להטבות הנקובות במט"ח. חישוב הרצועה והרווחים שיזקפו לתקופה יתבצע במט"ח והפרשי תרגום יזקפו לדוח רווח והפסד מיידית (לא חלק מרווחים/הפסדים אקטואריים) נעיר כי חישוב ההתחייבות יביא בחשבון שער חליפין צפוי למועד הסילוק ולא שער שוטף

הסוגיה השנייה הינה קבלת החזרים מקרן/פוליסת ביטוח בתוכנית הטבה מוגדרת. נזכיר כי קיטון בנכסי התוכנית כנגד המזומן איננו הכנסה.

להרחבה בנושאים אלו ניתן לפנות לתוכניות ההסמכה השונות של הלשכה בתחומי הערכות השווי.

בכבוד רב,

רוני פולניצר, אקטואר

מנכ"ל לשכת מעריכי השווי והאקטוארים הפיננסיים בישראל

 WWW.IAVFA.ORG

רחוב נתן ברניצקי 5, ראשון לציון 7524205, ישראל

077-5070590

153-77-5070590

IAVFA1020@GMAIL.COM